

Regjering etter uavgjort parlamentsvalg: i Australia

Valget i Australia siden 1940, mot den konservative opposisjonsalliansens Tony Abbott (t.h.). Uavhengige parlamentarikere kan avgjøre.

FOTO: REUTERS/SCANPIX

navnet «mad monk» etter å ha studert for å bli romersk-katolsk prest, kan imidlertid bli redningen for dem som ønsker at Australia fortsatt skal ligge under dronning Elizabeth. Abbott lå foran valgkampen langt etter Gillard på meningsmålingene. Men etter en vellykket valgkamp kan han

med lørdagens resultat fortsatt ende opp med regjeringss-

«Vi går nervepirrende dager i møte»

JULIA GILLARD, LABOUR

makt, dersom tautrekkingen om de uavhengige representantene og opptellingen av den siste fjerdedelen av stemmene går hans vei.

«Slutt på offentlig sløsing, betal tilbake gjelden, stopp nye skatter og stopp asylsøkerbåtene,» har ifølge Financial Times vært valgkamp-

mantraet som brakte «mad monk» opp i hælene på Gillard og gjorde resultatet uforutsigbart selv etter at størsteparten av stemmene er telt.

Avisen Sydney Morning Herald anslår at det kan ta en hel uke før de endelige resultatene blir klare

eirikv@klassekampen.no

I skyggen av «mini-Chávez»

Det australske valget finner sted i kjølvannet av den kontroversielle avgangen til statsminister Kevin Rudd i juni i år.

Rudd ledet det antakelig mest venstreorienterte, sosialdemokratiske regjeringssprosjektet i den industrialiserte verden siden han ble valgt i 2007. Ifølge den australske avisa Sydney Morning Herald, var Rudds økonomiske politikk så radikal at han ble kalt «mini-Chávez» i næringslivskretser, som så likhetstrekk med den venezuelanske presidentens ressursnasjonalisme.

Statsminister Rudd red høyt på meningsmålingene, mens han ifølge Financial Times (FT) fikk Australia nærmest uskadd gjennom finanskrisa. Oppskriften var aktiv statlig kontroll i finansnæringen og en politikk langt til venstre i sosialdemokratisk sammenheng. Rudd utfordret også gruveindustrien med den såkalte superprofittskatten. Skatten på 40 prosent skulle sikre staten en del av overskuddet fra de økte verdensmarkedsprisene på naturressursene

som gruveselskapene i Australia eksporterer.

Rudd ga også den første offisielle beklagelsen på utrenskningen av Australias urbefolkning.

Det var det Financial Times og australske medier kaller et businessopprør, og «kampen mot globale gruveselskaper» som felte Rudd og banet vei for mistillitsvoteringen.

Avsettelsen av Rudd medførte også en utvannet utgave av superprofittskatten. Skatteprosenten ble redusert til 30 prosent og andre betingelser

ble forandret i gruveselskaperens favør.

Rudd er ikke den første australske statsministeren som har blitt presset fra makten etter å ha utfordret gruveindustrien. Labour-politiker Gough Whitlam styrte fra 1972, men ble avsatt av generalguvernøren, en representant utnevnt av den britiske monarken, etter å ha pådratt seg næringslivets og USAs vrede gjennom venstreorientert økonomisk politikk. Avsettelsen er en av de mest kontroversielle og dramatiske i den industrialiserte verdens etterkrigshistorie.

– Blankt om EØS

EØS

Av Andreas Bondevik, NTB

Det er for lite kunnskap om de økonomiske følgene av EØS-avtalen, ifølge jussprofessor Fredrik Sejersted. I dag møtes utvalget som skal utrede alle sider ved avtalen, til sin femte samling.

– Vi har oppdaget at det finnes mer eller mindre blanke felter på kartet når det gjelder forskning på EØS. Det er lite forskning på de økonomiske konsekvensene av avtalene, sammenlignet med juss og statsvitenskap, sier Sejersted til NTB.

Leder utvalg

Han leder utvalget regjeringen på nyåret opprettet for å gjennomgå EØS-avtalen og alle de andre avtalene Norge har med EU.

– Men det er vanskelig å måle økonomiske konsekvenser av avtalen isolert sett, fordi det er så mange andre faktorer som påvirker økonomien, sier han.

Medlem av utvalget og professor ved Økonomisk institutt ved Universitetet i Oslo, Karen Helene Ulthveit-Moe, har hovedansvar for å utrede de økonomiske konsekvensene.

– Men det viktigste for utvalget blir den helhetlige analysen, ser Sejersted.

– Voldsomt mandat

Åtte måneder etter at utvalget ble oppnevnt, er medlemmene fortsatt i den første fasen av å kartlegge mandatet.

– Vi har et åpent, bredt og utfordrende mandat. Vi forsøker ikke å snevre det inn. Men det er et voldsomt mandat. Det er så voldsomt at uansett hvor god jobb vi gjør, så vil vi ikke kunne tilfredsstille alle. Det er helt klart, sier Sejersted.

– Er mandatet for omfattende til å gjøre en grundig vurdering?

– Nei, jeg synes det er viktig at mandatet er så vidt. Og det er viktig at man har en ambisjon på å se på dette fra ulike faglige innfallsvinkler, sier Sejersted.

Utover høsten skal utvalget begynne å skrive mer konkret på rapporten, som skal være ferdig ved utgangen av neste år.

EØS-utvalget har allerede bestilt drøye ti utredninger eksternt og er i ferd med å bestille omtrent like mange i løpet av de neste månedene.

©NTB